

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till kn.cks.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar

Datum: 2025-04-16

Er referens: KN2024/01912

Diarienumr: SSM2025-864

Dokumentnr: SSM2025-864-3

Handläggare: Mathias Häggblom

Telefon: 08-799 44 85

Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter (SOU 2025:7)

Generella synpunkter

Konsekvenser för andra kärntekniska anläggningar än kärnkraftsreaktorer

SSM tillstyrker den föreslagna tillståndsprövningsprocessen för kärnreaktorer. SSM kan varken avstyra eller tillstyrka tillståndsprövningsprocessen för övriga kärntekniska anläggningar. Konsekvenserna av betänkandets förslag till tillståndsprövningsprocess för de kärntekniska anläggningar som inte är kärnkraftsreaktorer, i synnerhet geologiska slutförvar och anläggningar i den senare delen av kärnbränslecykeln, är inte tillräckligt utredda i det befintliga förslaget. SSM ser dock stora fördelar med att samma tillståndsprövningsprocess på sikt kan användas för samtliga kärntekniska anläggningar.

5.1 Samlad bild och effekter av ett nytt provningssystem

SSM tillstyrker utredningens förslag till tydliggörande av rollerna i provningssystemet, där regeringen gör de politiska överväganden som krävs inför tillståndsmyndighetens provning och beslut.

SSM anser att det för att provningssystemet ska fungera framgångsrikt bör framgå tydligt av regeringens principbeslut vilka frågor som har prövats av regeringen. En sådan tydlighet är nödvändig för att undvika gränsdragningsproblematik mellan provningen som görs av regeringen och de provningar som görs av tillståndsmyndigheten. SSM:s tolkning av utredningens förslag är att tillståndsmyndighetens handläggning kan komma att påbörjas innan regeringen har fattat ett principbeslut. Om de båda provningarna omfattar exempelvis en bedömning av plats behöver provningsramarna vara tydliga. Vad avser plats för en ny kärnteknisk anläggning kan denna komma att bedömas både i förhandsbesked, principbeslut och i följande tillståndsprövning, vilket ställer krav på tydliga provningsramar och tydliga beslut. I dessa fall kommer tillståndsmyndigheten att pröva platsen utifrån olika aspekter i provningsprocessen.

6.1 En ny lag om principbeslut införs

SSM tillstyrker införandet av principbeslut för kärnkraftsreaktorer. För övriga kärntekniska anläggningar anser SSM att det behöver tydliggöras såväl behov som

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel: +46 8 799 40 00
Fax: +46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

konsekvenserna av ett införande av principbeslut. Myndigheten lämnar här också synpunkter om behov av klargöranden av vad principbeslutet omfattar.

SSM anser att det är lämpligt att det politiska ställningstagandet tidigareläggs i förhållande till nu gällande prövningsmodell. För SSM är det centralt att det är tydligt vilka frågor som regeringen redan har tagit ställning till i samband med ett principbeslut och som kan utgöra juridiskt bindande bedömningar för tillståndsprövningen. Nedan beskriver SSM ett par områden där det finns behov av förtydliganden kring regeringens prövning.

Utredningen anger att det i ställningstagandet ingår en bedömning av om en nyetablering är berättigad och alltså medför en nytta som överstiger den skada som verksamheten kan medföra, om verksamheten behövs och om detta behov har företräde framför andra behov som kan tillgodoses på platsen. Ett tillstånd för verksamhet med joniserande strålning får endast ges om verksamheten är berättigad. SSM anser därför att det behöver förtydligas i vilken omfattning regeringens principbeslut är ett ställningstagande om berättigande i strålskyddslagens (2018:396) mening (se 1 kap. 10 §, 3 kap. 1 § och 6 kap. 9 § strålskyddslagen).

SSM anser att regeringen bör överväga hur detaljerat det i lag (se 7 § förslag till lag om principbeslut) ska regleras vad en ansökan ska innehålla. Det kan t.ex. införas en paragraf där det tydliggörs mot vilka krav ett principbeslut ska prövas. Om bestämmelsen kvarstår oförändrad efterlyser SSM ett utvecklat resonemang kring vad ”översiktlig redogörelse” respektive ”övergripande information” innebär.

Det kan uppstå situationer då en sökande vill inkludera relativt detaljerad information och en stor mångfald av aspekter i underlaget till regeringen inför principbeslutet. Det kan då vara svårt för SSM att i en efterföljande tillståndsprövning veta hur stor del av inlämnat underlag som har legat till grund för regeringens principbeslut. Den osäkerheten gör sig särskilt gällande om regeringen ska pröva om det ”föreligger uppenbara hinder enligt kärntekniklagen eller strålskyddslagen”. Det är utifrån det underlag som anges 1 kap. 7 § svårt att se hur regeringen skulle kunna pröva ”uppenbara hinder” mot samtliga krav i kärntekniklagen respektive strålskyddslagen. SSM anser därför att regeringen bör överväga om det alls ska ske en prövning gentemot dessa lagar, om prövningen av uppenbara hinder endast ska ske gentemot vissa bestämmelser i lagarna eller om regeringen behöver föreskriva närmare om vad en ansökan ska innehålla om den avser en kärnteknisk anläggning.

SSM anser att en ansökan om principbeslut för en kärnteknisk anläggning avseende platsens lämplighet också ska innehålla en preliminär bedömning av vilka beredskapszoner som kan behövas, vilken maximal utsträckning de kan ha och vilka brådskaende skyddsåtgärder som kan behöva förberedas inom respektive zon. Detta torde utgöra relevant information både vid bedömningen av samhällets helhetsintresse och vid kommunens beslut om tillstyrkande.

SSM vill peka på att det finns en osäkerhet i om det är rätt att använda en strategisk miljöbedömning för situationer som gäller en specifik verksamhet på en bestämd plats. Det kan också övervägas om sökanden är den lämpligaste aktören för att ta fram en strategisk miljöbedömning om den avser nationella planer, program och policyer som kan ha en betydande miljöpåverkan i Sverige.

SSM föreslår vissa förtydliganden av i vilka situationer som myndigheten ska lämna tillbaka en fråga för omprövning av principbeslutet (1 kap. 17 § förslag till lag om principbeslut), se bilaga 1.

Betänkandets förslag i avsnitt 1.2 förslag till förordning om principbeslut kan komma att innebära en skärpt kravbild för verksamheter som idag endast tillståndsprövas av SSM, utan krav på regeringsbeslut. Då förslaget till lag om principbeslut utöver miljöskäl även anger möjlighet till undantag kopplat till Sveriges säkerhet anser SSM att det är lämpligt med ett gränsvärde som avser det totala innehavet av kärnämne på en anläggning samt dess typ och anrikning. En lämplig utgångspunkt för hur en bestämmelse kan utformas kan vara dagens 16 § kärnteknikförordningen (1984:14). Se bilaga 1 för förslag.

7.2 Ingen parallell prövning med kärntekniklagen

SSM föreslår att nu gällande ordning delvis kvarstår (5 b § första stycket i nuvarande kärntekniklagen). De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. och miljökvalitetsnormerna i 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken bör även i fortsättningen tillämpas vid prövning av tillstånd till kärntekniska anläggningar enligt kärntekniklagen. Detta ger SSM möjlighet att fortsatt pröva ärenden enligt kärntekniklagen och tillämpa nämnda regler i miljöbalken för frågor om joniserande strålning.

Utredningens förslag innebär att varken prövningen i mark- och miljödomstolen eller tillståndsprövningen enligt kärntekniklagen ska omfatta frågor om strålning enligt kraven i miljöbalken. SSM anser dock att de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken utgör en miniminivå för vilka krav som kan ställas på en kärnteknisk anläggning, som är en miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken, samt att detta säkerställer att en fullständig prövning görs av verksamheten.

SSM anser även att en prövning mot bestämmelserna om miljökvalitetsnormer, t.ex. avseende påverkan av radionuklider i vatten, alltid ska ske vid tillståndsprövning, se 5 kap. 4 § miljöbalken.

SSM anser att prövningen enligt miljöbalken endast behövs i samband med tillståndsprövning av kärntekniska anläggningar. Vid tillståndsprövning av kärnteknisk verksamhet som t.ex. införsel eller transporter förordar SSM att myndigheten inte ska tillämpa miljöbalksbestämmelserna. SSM föreslår därför en annan lydelse av betänkandets 5 h § kärntekniklagen.

8.1.1 Förberedande dialog

SSM tillstyrker utredningens förslag om förberedande dialog. SSM instämmer i att en förberedande dialog kan vara ett sätt att öka kvaliteten på det underlag som sedan blir föremål för prövning i ett förhandsbesked eller tillståndsärende.

SSM ser idag ett behov av att gå utöver förvaltningslagens serviceskyldighet för att säkerställa att kommande ansökningar om bland annat ny kärnkraft blir så bra som möjligt redan i ett första ansökningsskede, för att minska kompletteringsbehov och effektivisera kommande prövning.

Ramarna för eventuella begränsningar för den förberedande dialogen bör förtydligas. Ordet ”begära” i den föreslagna 5 c § antyder att sökanden har rätt till en förberedande

dialog och det är inte klart vad som sker om sökanden inte är nöjd med dialogen. SSM föreslår också att det uttryckligen framgår av bestämmelsen att dialogen ska avse endast ansökningsprocessen. SSM föreslår därför en justering av paragrafen, se bilaga 1.

SSM tillstyrker även utredningens förslag om det underlag som behöver lämnas in till myndigheten för att få inleda en förberedande dialog.

8.1.2 Förhandsbesked

SSM tillstyrker utredningens förslag om en möjlighet att ansöka om förhandsbesked.

SSM bedömer att inom ramen för andra punkten i 5 d § kärntekniklagen (anläggningens konstruktion) kommer en sökande även att kunna begära förhandsbesked om en väldigt avgränsad funktion, d.v.s. det är inte nödvändigt att begära förhandsbesked avseende en hel konstruktion.

SSM vill framhålla att för ett förhandsbesked kopplat till en förläggningsplats kommer det att vara nödvändigt att den sökande samtidigt lämnar relevant information om den tänkta anläggningen. Detsamma gäller för förhandsbesked avseende t.ex. personella resurser, där SSM också kommer att behöva tillräcklig information om tänkt anläggning. Det kommer krävas ett omfattande underlag för att kunna få ett förhandsbesked som ska kunna användas effektivt vid en följande tillståndsprövning. SSM konstaterar att i de fall som sökanden begär förhandsbesked begränsat till förläggningsplatsen och endast anger ett antal ramar för anläggningens konstruktion, som sedan blir föremål för prövning först vid tillståndsprövningen, finns det en risk att det blir en ökad tidsåtgång och att det inte blir en effektivare tillståndsprövningsprocess i de fallen. Detta eftersom det finns beroenden och samverkan mellan de områden som anges i punkterna 1-3 och om inte dessa prövas samlat kommer prövningen av vissa beroenden i praktiken bli föremål för granskning vid flera tillfällen.

SSM delar utredningens bedömning av fördelarna med förhandsbesked och finner att fördelarna med förhandsbesked väger upp nackdelen med att det i vissa fall kan bli en längre process. Detta gör sig särskilt gällande när det handlar om ny teknik eller nya tankar kring hur resurser ska organiseras vid t.ex. drift.

SSM anser vidare att ”förutsättningarna att” bör strykas från den föreslagna 5 d §, eftersom det räcker med det vanliga beviskravet i förvaltningsbeslut d.v.s. att nå upp till sannolikt. I bestämmelsen kan också ”villkor” strykas, eftersom några villkor som är gällande för verksamheten i fråga inte kan finnas att ta ställning till vid tidpunkten för ett förhandsbesked.

Ett bemyndigande att föreskriva om vilka anläggningar som inte ska ha möjlighet att få förhandsbesked är en styrning av vad myndigheten ska utföra för uppgifter och vad en enskild har rätt att ansöka om. Sådana föreskrifter bör meddelas av regeringen. SSM föreslår därför omformulering av 5 d §, se bilaga 1.

De frågor som har prövats i förhandsbeskedet innebär bindande bedömningar i tillståndsprövningen, för så väl myndigheten som instanser som ska pröva överklaganden. SSM anser därför att de subjekt som avses i paragrafen 24 a § även bör anses ha talerätt gällande ett beslut om förhandsbesked. Detta eftersom frågorna endast kan överklagas innan förhandsbeskedet fått laga kraft.

Eftersom förhandsbesked är bindande för den följande tillståndsprövningen är det endast innan beslutet om förhandsbesked som allmänheten har en möjlighet, i enlighet med Århuskonventionens krav, att höras och påverka beslutet inför att frågan prövas. Om miljöorganisationer m.fl. skulle få möjlighet att överklaga ett förhandsbesked så skulle det kunna innebära att även förhandsbeskedsprövningen borde omfattas av kraven på kungörelse. SSM anser att förhandsbesked bör läggas till antingen i 5 p § kärntekniklagen eller i en egen paragraf med motsvarande bestämmelse i samma lag.

SSM anser att formuleringen "finns förutsättningarna att" i 5 e § bör tas bort från bestämmelsen i enlighet med myndighetens synpunkt ovan under 5 d §. SSM anser vidare att femårsperioden bör knytas till dagen för beslutet i stället för till datumet för lagakraftvunnet beslut. Detta eftersom betänkandets förslag att knyta perioden till datumet för laga kraft innebär att förhandsbeskedet kan bli bindande för SSM under en betydligt längre period än fem år, beroende på tidsåtgången för hantering av eventuella överklaganden.

Kärntekniklagen reglerar även förpliktelser som följer av Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen, kärnämneskontroll. SSM anser därför att 5 f § bör inkludera kärnämneskontroll under punkten 3.

SSM anser att det är mer lämpligt att regeringen ges bemyndigande att föreskriva om vad ett förhandsbesked ska innehålla, därför föreslås ett tillägg till 5 g §.

SSM bedömer att ett förhandsbesked behöver vara mycket precist för att det ska vara tydligt vad som redan är prövat och därmed bindande i en eventuell efterföljande tillståndsprövning. Detta innebär att beslutet kan komma att innehålla detaljerade uppgifter, vilka skulle kunna avse enskilda affärs- eller driftförhållanden, innovationer eller forskningsresultat. Dessa uppgifter skulle inte skyddas av sekretessbestämmelserna i 30 kap. 23 § OSL eftersom uppgifterna tagits in beslutet.

8.2.1 Strålsäkerhetsmyndigheten blir prövningsinstans

SSM anser att den föreslagna 3 d § kärnteknikförordningen om vad en ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen ska innehålla bör utgå. Förslaget i betänkandet innebär svårigheter i tillämpningshänseende. Ordet "övergripande" används genomgående men för en ansökan om att få uppföra en anläggning kommer SSM att behöva mer detaljerade beskrivningar än de övergripande beskrivningar som förslaget omnämner.

Förslaget utgår från en behovsbild som är relevant för kärnkraftsreaktorer, för att bli mer tillämpbar på andra kärntekniska anläggningar behöver bestämmelsen anpassas.

SSM menar att det är olämpligt att i förordning använda begrepp som introduceras först i föreskrifter och anser därför att punkten 2 i den föreslagna 3 d § inte är lämplig. Gällande punkten 4 är det otydligt om "uppkommet avfall" avser något mer än kärnavfall och använt kärnbränsle. När det är möjligt förordar SSM att begrepp som redan är definierade i kärntekniklagen används.

SSM anser sammantaget att vad som ska framgå av en tillståndsansökan bättre regleras genom myndighetens föreskrifter. Framförallt skulle kraven då kunna anpassas till olika typer av anläggningar samtidigt som behovet av förutsebarhet kan uppnås.

SSM har samma synpunkter på den föreslagna 3 e § som på 3 d §.

8.3.6 Tillstånd enligt kärntekniklagen ger rätt att inleda uppförande utan särskilt godkännande

SSM tillstyrker förslaget att ett tillstånd enligt kärntekniklagen ger rätt att inleda uppförande utan särskilt godkännande. En av utredningens målsättningar har varit att effektivisera tillståndsprocesserna och SSM bedömer att denna del av förslaget kan bidra till kortare ledtider som helhet. SSM har erfarenheter från nuvarande tillståndsprövningsprocess att förhållanden kan ändras under den relativt långa tid som kan vara prövning av tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt kärntekniklagen respektive steget att pröva godkännande av en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR). Det kan leda till att ansökningarna inte är samstämmiga och att SSM behöver bedöma om ändringar ryms inom tillståndet. Skillnader i underlag kan också leda till behov av kompletteringar och förtydliganden. Detta sammantaget leder till en ineffektiv process. Delbetänkandets förslag bedömer SSM kan medföra ökad kvalitet och tydlighet i underlaget för prövningen och som helhet möjliggöra för en minskning av ledtiderna för tillståndsprövning av en kärnteknisk verksamhet.

SSM anser att paragrafen 5 n § kan utgå. Rätten att utan ytterligare godkännande påbörja uppförandet av anläggningen följer av tillståndet.

8.3.7 Stegvisst förfarande med särskilt godkännande införs i kärntekniklagen

SSM tillstyrker att det i kärntekniklagen införs krav på stegvist godkännande för att en kärnteknisk anläggning ska få inleda provdrift, rutinmässig drift eller avveckling, då detta ökar tydligheten i prövningsprocessen. SSM gör samtidigt bedömningen att de definitioner som utredningen föreslår för de olika stegen behöver ses över, för att bättre anknyta till de frågor SSM behöver pröva i respektive steg.

SSM anser att förslaget till definition av begreppet provdrift inte kan tillämpas för kärntekniska verksamheter vars drift inte innebär tillförsel av kärnämne eller kärnavfall (t.ex. urangruvor eller kärntekniska verksamheter som behandlar radioaktivt avfall men vid tidpunkten för provdrift inte tillför kärnavfall). Definitionen i betänkandet speglar heller inte syftet som SSM ser med provdriften för en kärnkraftsreaktor. Det finns oåterkalleliga arbetsmoment med betydelse för strålsäkerheten som kan genomföras redan innan kärnämne tillförts anläggningen. Dessa moment kan behöva ingå i provdriften. SSM ser därför behov av en definition av provdrift som speglar detta. För andra kärntekniska anläggningar med lägre grad av likhet med en kärnkraftsreaktor är föreslagen definition av begreppet provdrift av liknande skäl inte ändamålsenlig.

SSM anser att betänkandets förslag till definition av rutinmässig drift skulle kunna medföra att delar av det SSM anser ska ingå i provdriften skulle omfattas av utredningens definition på rutinmässig drift. En kärnkraftsreaktor kommer t.ex. att producera el redan under provdriftsskedet.

SSM anser att det kan övervägas huruvida ett beslut i den stegvisa prövningen snarare är konstruerat som ett tillstånd än som ett godkännande. Oavsett om beslutet i lagstiftningen får formen tillstånd eller godkännande har SSM ett behov av att kunna besluta om villkor som är kopplade till den fas som beslutet avser. Det kan t.ex. behövas ett villkor som gäller särskilt provdriften, men som när verksamheten går över i rutinmässig drift inte längre fyller någon funktion. Det vore i sådana situationer inte lämpligt att besluta om

villkor till tillståndet om uppförande, innehav och drift utan det mest ändamålsenliga är att beslutet om att provdrift får inledas förenades med villkoren kopplade till just provdriften. I dagens lagstiftning finns endast möjlighet för SSM att förena tillstånd med villkor. Någon motsvarande möjlighet finns inte i utredningens förslag för godkännanden.

SSM anser att regeringen mot bakgrund av Århuskonventionens Compliance Committees beslut på senare år gällande artikel 6 och kärnkraft, särskilt avseende bestämmelsen i 6.10, bör utveckla hur Århuskonventionens bestämmelser om allmänhetens deltagande förhåller sig till t.ex. beslut om att tillåta provdrift. Beroende på hur besluten sätts in i en svensk kontext kan det finnas behov att överväga om bestämmelserna om tex. kungörelse och överklagande behöver kompletteras.

8.4.1 Krav som ställs på en tillståndshavare under uppförandeskedet

SSM tillstyrker ändringarna av formuleringarna i 13 § 2 kärntekniklagen som gör det möjligt för en tillståndshavare att inte ha alla resurser inom den egna organisationen vad avser personella och administrativa resurser. SSM anser dock att det fortsatt är lämpligt att tillståndshavare har de egna ekonomiska och finansiella resurser som krävs. SSM föreslår därför att bestämmelsen ändras med innebörden att en tillståndshavare ska se till att det finns en organisation för verksamheten med administrativa och personella resurser, samt ska ha de egna ekonomiska resurserna som är tillräckliga för att kunna fullgöra de listade åtgärderna i paragrafen.

8.4.3 Gemensamt tillstånd för uppförande, innehav och drift ska vara den förordade ordningen

SSM instämmer med utredningen att det ska vara ett sammanhållet tillstånd för innehav, uppförande och drift av en kärnteknisk anläggning. SSM ser dock inte samma möjlighet som utredningen att anpassa en tillståndsprövning för framtida planer på överlåtelse av ett tillstånd. En tillståndsprövning kommer alltid att behöva säkerställa att det finns förutsättningar att inneha, uppföra och driva anläggningen.

8.4.4 Överföring av tillstånd formaliseras i lag

SSM anser att betänkandets förslag till process för att möjliggöra överföring av tillstånd behöver modifieras för att göras tydligare. Betänkandets formuleringar i aktuellt avsnitt kan enligt SSM leda till vissa oklarheter, t.ex. är det inte tydligt vad som avses med att den nya tillståndshavaren ska prövas i sedvanlig ordning.

SSM föreslår som alternativ lösning för att åstadkomma en modell för överföring av tillstånd att den nya tillståndshavaren ansöker om tillstånd för verksamheten samtidigt som den befintliga tillståndshavaren ansöker om återkallelse av sitt tillstånd. För denna modell av överföring av tillstånd bör det införas en bestämmelse om återkallelse på tillståndshavarens begäran i kärntekniklagen, där det också framgår under vilka förutsättningar en sådan återkallelse får ske. En motsvarande bestämmelse om återkallelse på egen begäran finns i 6 kap. 23 § strålskyddslagen.

SSM anser även att det behöver bli tydligare klarlagt hur ansvarsfördelningen ska se ut för skyldigheten att ta hand om kärnavfall eller använt kärnbränsle som redan har uppkommit

i verksamheten. Om avsikten är att skyldigheten helt ska kunna övergå till den nya tillståndshavaren och den tidigare tillståndshavaren helt ska befrias från sina skyldigheter, bör detta enligt SSM:s mening regleras i lag.

8.5.3 Riksgäldskontoret ska bistå SSM vid granskning av sökandens finansiella förutsättningar

SSM tillstyrker betänkandets förslag att Riksgäldskontoret bistår SSM med granskningen av sökandens finansiella förutsättningar. SSM anser att det för detta ändamål är rimligt att Riksgäldskontorets arbete med denna uppgift kan finansieras av ansökningsavgiften.

8.6 Överklagande av beslut sker till allmän förvaltningsdomstol

SSM tillstyrker förslaget att myndighetens och de lokala säkerhetsnämndernas beslut ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol. SSM ser en stor fördel i att myndighetens beslut enligt strålskyddslagen och kärntekniklagen överklagas till samma instans. Detta eftersom beslut ofta grundas på bestämmelser i båda lagarna. SSM bedömer att allmän förvaltningsdomstol kommer kunna hantera överklagandena enligt kärntekniklagen även om det rör tekniskt komplicerade förhållanden.

SSM anser att om regeringen väljer en annan instans att hantera överklaganden enligt kärntekniklagen är det viktigt att det finns en bestämmelse som innebär att en allmän förvaltningsdomstol kan överlämna ett överklagande, om det även innefattar en fråga som det ankommer på den andra instansen att avgöra och allmän förvaltningsdomstol finner att frågorna inte bör avgöras var för sig. I sådana fall ska domstolen med ett eget utlåtande överlämna målet till den andra instansens prövning (jfr 9 § lagen [1971:289] om allmänna förvaltningsdomstolar).

9.2 Finansiering av Strålsäkerhetsmyndighetens uppgifter vid tillståndsprövning

SSM anser att utredningens förslag till finansieringsmodell utgör en bra grund för att myndigheten ska ha kapacitet och förmåga att hantera tillståndsprövningar skyndsamt och samtidigt upprätthålla en hög nivå av strålsäkerhet.

En alternativ finansieringsmodell är att regeringen ger SSM ytterligare anslagsmedel (en ökning av basanslaget med motsvarande belopp, 50 mnkr) för 2026. Givet osäkerhetsfaktorerna i budgetering som SSM redogör för nedan och svårigheter att rekrytera kan ett sådant förslag med fördel kompletteras med att myndigheten får möjlighet till ett ökat överföringsbelopp kopplat till basanslaget.

Ytterligare ett alternativ är att SSM tar in avgifter som myndigheten disponerar, vilket innebär att myndigheten behöver hantera den ekonomiska risken, framförallt likviditetsmässigt. Regeringen kan lösa det genom att öka myndighetens räntekontokredit och låta eventuella räntekostnader kopplat till ackumulerade underskott belasta de sökande. Då denna modell innebär större administrativ resursåtgång för SSM jämfört med de andra två lösningarna avråder SSM regeringen från att välja den.

SSM anser att det är viktigt att finansieringen är stabil över tid. Myndigheten kommer att planera sin förbrukning kopplat till avgifterna årsvis och göra justeringar i sitt budgetunderlag mot långsiktig balans mellan kostnader och intäkter.

Eftersom processen från ansökan till reaktor i drift är förhållandevis lång gör myndigheten bedömningen att utredningens förslag är en tillräckligt flexibel modell för finansiering av myndighetens kostnader. Myndigheten har idag en årlig nettokostnad på ca 700 mnkr och kostnaderna kopplat till ny kärnkraft beräknas blir ca 200 mnkr per år.

SSM bedömer att en tillståndsansökan rörande ny kärnkraft bestående av två reaktorer i avgiftskategori 1 på samma plats kommer att kräva ca 40 årsarbetskrafter hos myndigheten över tre års tid. Därefter kräver tillsynsarbetet med anläggningen under uppbyggnad ca 30 årsarbetskrafter över minst fem år och tillsyn under provdrift ca 21 årsarbetskrafter under ca två år. Utöver det tillkommer kostnader för lokaler och övrigt administrativt stöd. För fem reaktorer räknar SSM med att myndigheten behöver utöka sin nuvarande verksamhet med ca 90 medarbetare för att hantera de olika processerna (ansökan, uppförande och provdrift) under en period på åtminstone 10 år. Idag har SSM ca 350 medarbetare.

SSM bedömer vidare att omfattningen av en granskning för en reaktortyp med hög grad av ny teknik (så kallad "first of a kind") är mycket osäker. Det gör att det är troligt att avgiften för en sådan ansökan, särskilt i avgiftskategori 2, inte kommer att täcka kostnaderna för en första reaktor. SSM håller därför med utredningen om att full kostnadstäckning kan nås över en längre tid, 10 år, och över ett flertal granskningar. Det är viktigt att värdera risken av att det inte inkommer fler ansökningar om samma teknik och att full kostnadstäckning därför inte kommer att nås över tid.

En osäkerhet i planeringen för SSM:s arbete med ny kärnkraft är tidpunkten för när en ansökan inkommer till myndigheten. SSM bör ha en förmåga att hantera en eller flera ansökningar om att få uppföra reaktorer utan att det uppstår flaskhalsar. För att arbetet med tillståndsprocessen ska kunna upprätthållas med önskvärd framdrift krävs att myndigheten fördelar om resurser internt vilket innebär att den interna kompetensen som disponeras om kommer att behöva ersättas av ny personal eller upphandlade konsulter. Den kompetens som krävs för arbetet med ny kärnkraft är i hög grad specialiserad, vilket innebär förhållandevis långa rekryteringstider såväl som ett begränsat utbud av kandidater. En annan osäkerhet berör antalet ansökningar, vilket kommer vara lågt med anledning av verksamhetens natur. Detta gör att varje ansökan bär en stor andel av finansieringen av tillståndsprovningen och varje förändring av antalet får stor effekt på myndighetens ekonomiska förutsättningar.

Definitionerna av provdrift, rutinmässig drift och avveckling i 3 § förslaget till förordning om ändring i förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten är en återupprepning av 2 § 7–9 i betänkandets förslag till 2 § i kärntekniklagen. Eftersom det av 2 § förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten framgår att ord och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, strålskyddslagen (2018:396), strålskyddsförordningen (2018:506) och förordningen (2006:311) om transport av farligt gods behöver definitionerna inte återupprepas. SSM anser därför att de kan strykas.

Gällande 7 i förslaget till förordning om ändring i förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten anser SSM att det är otydligt vad begreppet

”förskott” tillför i paragrafen. Det framgår av bestämmelsen från vilken tidpunkt som betalning ska ske och därefter ska betalning ske varje kvartal. Dagens lydelse av bestämmelsen innehåller inte begreppet ”förskott”. I förordningen är det endast 11 och 12 §§ som uttryckligen anger ”förskottsvis”. SSM anser att det är av vikt att systematiken i förordningen behålls.

10.1.3 Utvecklingsbehov i nya kärnkraftskommuner

SSM delar betänkandets bedömning att det kan komma att behöva inrättas nya lokala säkerhetsnämnder i eventuella tillkommande kärnkraftskommuner. Myndigheten anser att nämnderna har haft en viktig roll för den lokala förankringen och det finns skäl att tro att detta upplägg skulle kunna fortsätta att fungera väl även i framtiden och för nya kärnkraftskommuner.

SSM vill samtidigt lyfta frågan om vilken information som hanteras vid de befintliga nämnderna idag. SSM anser att det bör övervägas om information om ny kärnkraft i berörda kommuner skulle kunna hanteras inom nämndernas uppdrag. Förordningen (2007:1054) med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar tillåter inte det i dagsläget.

13.4 Konsekvenser för domstolar, andra prövningsmyndigheter och aktörer i tillståndsprovningen samt för statsbudgeten

SSM konstaterar att den av utredningen föreslagna prövningsordningen och borttagningen av den parallella provningen enligt miljöbalken kommer att medföra en minskad samverkan mellan prövande instanser, t.ex. mellan SSM och mark- och miljödomstolen.

SSM bedömer att betänkandets föreslagna prövningsmodell kommer att innebära ökade krav på insyn och rätt till deltagande i tillståndsprovningen enligt kärntekniklagen, t.ex. i samband med kungörelse av ansökan och eventuella överklaganden. Detta innebär nya och fler parter för SSM, samt mer arbete med kungörelser, vilket kommer att innebära ökade kostnader för myndigheten.

SSM instämmer i utredningens bedömning att anslaget för att se över och utveckla regelverk och tillståndsprocesser för befintlig och ny kärnkraft bör kvarstå på 50 mnkr. Det är en förutsättning för att långsiktigt kunna utveckla regelverk och stärka myndighetens arbete med nationell kompetensförsörjning inom strålsäkerhetsområdet.

SSM anser att finansieringen av arbetet med tillkommande uppgifter för myndigheten med kärntekniska verksamheter som inte är kärnkraftverk, eller sådana kärntekniska verksamheter som det redan finns fonderade medel för enligt lagen om finansiering av kärntekniska restprodukter, behöver utredas ytterligare.

Betänkandet föreslår att SSM:s kostnader för provning ska finansieras med avgifter som inte ska disponeras av SSM utan redovisas mot inkomstitel. Kostnaden för respektive granskning av inkommen tillståndsansökan fördelas över tre år. Detta innebär att SSM ska begära anslag för att täcka sina kostnader och göra det på ett sådant sätt att full kostnadstäckning uppnås på 10 års sikt. I budgetförfarandet innebär det att SSM kommer att behöva göra antaganden om kommande ansökningar. Ett sätt att åstadkomma bättre underlag för sådana antaganden till budgetprocessen är att göra den förberedande dialogen till ett

obligatoriskt förfarande. SSM anser dock att det utifrån en samlad bedömning inte är motiverat att göra sådana ingrepp i förslagen om förberedande dialog.

Övriga synpunkter

Rättskraft av tillstånd enligt kärntekniklagen

SSM noterar att det på olika ställen i betänkandet skrivs att ett tillstånd enligt kärntekniklagen (1984:3) inte vinner rättskraft. SSM vill nyansera detta. Ett tillstånd enligt kärntekniklagen vinner i likhet med andra förvaltningsbeslut rättskraft i den del det är gynnande för den enskilde. Emellertid är rättskraften inskränkt genom kärntekniklagens och strålskyddslagens långtgående möjligheter för SSM att i gällande tillstånd införa och ändra de villkor som gäller för tillståndet.

24 a § som föreslås i avsnitt 1.6 att träda i kraft 1 juli 2025.

SSM anser att paragrafen bör utgå då den inte tillför något utöver vad som redan gäller enligt förvaltningsrättsliga principer.

Synpunkter på enskilda bestämmelser

SSM har i bilaga 1 sammanställt samtliga förslag på ändringar av enskilda paragrafer. Nedan följer motivering till de bestämmelser som inte tidigare i remissvaret har kommenterats särskilt.

SSM anser att 16 kap. 5 § miljöbalken bör omformuleras till att inkludera frågor som prövas enligt strålskyddslagen såväl som de som prövas enligt kärntekniklagen för kärntekniska verksamheter.

SSM anser att det är svårt att förutse konsekvenserna av tredje punkten i övergångsbestämmelserna till ändringarna i miljöbalken. SSM bedömer att som den är formulerad ska både äldre och nyare regler för samma mål och ärende tillämpas samtidigt.

SSM föreslår omformulering av 3 b § i förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Bestämmelsen är inte en bevisregel ”ska visas” utan är en materiell bestämmelse. Vidare vill SSM uppmärksamma att det torde vara ”naturförhållandena” på platsen som är det väsentliga inte vilka ”naturliga förhållanden” som är det relevanta. SSM föreslår därför att inledningen på bestämmelsen skrivs om enligt förslag i bilaga 1.

SSM utgår från att även beslut enligt kärntekniklagen som fattas av regeringen ska gälla omedelbart och föreslår därför en omformulering av 24 § förslag till ändring i kärntekniklagen.

SSM anser att det inte bör införas en hänvisning till en specifik lag i 30 kap. 23 § offentlighet- och sekretesslagen (2009:400). SSM bedömer att det finns behov av en analys av huruvida prövningen utgör en utredning i paragrafens mening, eller om det kan anses vara tillståndsprövning.

SSM noterar att förslaget till krav i 16 § punkt 1 kärnteknikförordningen ord för ord är samma som förslaget till krav i punkt 2 förutom att punkt 2 även anger en lägsta mängd klyvbar isotop i höganrikat uran då frågor om tillstånd ska prövas av regeringen. Punkt 1 anger ingen sådan gräns. I dagens regelverk (16 a § kärnteknikförordningen) gäller att SSM prövar frågor om tillstånd för införsel av upp till 5 kg klyvbar isotop höganrikat uran från land utanför EU. SSM bedömer att det skulle innebära en betydande regelskärpning om ansvaret för denna prövning lyfts till regeringen vilket riskerar att försvåra införsel av material som är nödvändigt för redan tillståndsgiven verksamhet. SSM anser därför att punkten 1 helt bör utgå.

SSM tillstyrker förslaget att ”ska utföra de uppgifter” läggs till i 19 § kärnteknikförordningen. SSM anser dock att ”ta emot och pröva sådana ansökningar” bör vara kvar i bestämmelsen för att tydliggöra myndighetens beslutsmandat.

I detta ärende har generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Mathias Häggblom har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksjuristen Anna Haraldsson, chefjuristen Kim Elofsson, avdelningschefen Catarina Danestig Sjögren, tf. avdelningschefen Lisa Ranlöf, enhetschefen Emma Palm, avdelningschefen Ronnie Nilsson och avdelningschefen Erik Höglund deltagit.

Detta beslut expedieras utan underskrift

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Mathias Häggblom

Bilaga 1

Lag om principbeslut för vissa verksamheter

Betänkandets förslag

SSM:s förslag

1 kap.

17 §

En fråga som omfattas av ett principbeslut ska lämnas till regeringen för omprövning om det i samband med prövning av tillstånd framkommer att

1. den planerade verksamheten inte längre kan anses förenlig med samhällets helhetsintresse av hänsyn till Sveriges säkerhet,

2. de förutsättningar som låg till grund för beslutet har ändrats i väsentlig mån, eller

3. det sedan principbeslutet fattades i övrigt har tillkommit omständigheter som inte var kända vid tidpunkten för beslutet och dessa i väsentlig mån påverkar den fråga som beslutet avser.

Den myndighet som prövar tillståndsfrågan där omprövning av principbeslutet aktualiseras enligt första stycket, ska lämna frågan till regeringen.

En fråga som omfattas av ett principbeslut ska lämnas till regeringen för ~~omprövning~~ om det i samband med prövning av tillstånd till sådan verksamhet som avses i x § framkommer ~~att~~

1. nya uppgifter av betydelse för frågan om den planerade verksamheten ~~inte längre kan anses är~~ förenlig med samhällets helhetsintresse av hänsyn till Sveriges säkerhet,

2. att de förutsättningar som låg till grund för beslutet har ändrats i väsentlig mån, eller

3. att det sedan principbeslutet fattades i övrigt har tillkommit omständigheter som inte var kända vid tidpunkten för beslutet och dessa i väsentlig mån påverkar den fråga som beslutet avser.

Den myndighet som prövar en ansökan om tillståndsfrågan där ~~omprövningen fråga enligt första stycket~~ uppkommer, av principbeslutet aktualiseras enligt första stycket, ska lämna frågan till regeringen.

Förordning om principbeslut för vissa verksamheter

Betänkandets förslag

SSM:s förslag

1 §

Ett principbeslut enligt 1 kap. 2 § lagen (20XX:YY) om principbeslut för vissa verksamheter krävs inte för att kärntekniska anläggningar ska få uppföras där aktiviteten hos den totala mängden avfall i anläggningen inte vid någon tidpunkt överstiger 10 terabecquerel, varav högst 10 gigabecquerel utgörs av alfaaktiva ämnen.

Ett principbeslut enligt 1 kap. 2 § lagen (20XX:YY) om principbeslut för vissa verksamheter krävs inte för uppförande, innehav eller drift av en kärnteknisk anläggning för hantering, bearbetning eller på annat sätt ta befattning med

1. anrikat uran eller förening vari sådant uran ingår som innehåller högst 20 procent av isotopen 235 eller 233,

- 2. anrikat uran eller förening vari sådant uran ingår som innehåller mer än 20 procent av isotopen 235 eller 233 om isotopen 235 eller 233 utgör högst 5 kilogram,
- 3. högst 5 kilogram plutonium i ren form eller ingående i förening,
- 4. naturligt eller utarmat uran eller förening vari naturligt eller utarmat uran ingår,
- 5. torium eller förening vari torium ingår,
- 6. kärnavfall, eller
- 7. använt kärnbränsle som innehåller högst 20 kilogram uran.

Miljöbalken

Betänkandets förslag

SSM:s förslag

16 kap.

5 §

Tillstånd till kärnteknisk verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska inte omfatta de frågor som prövas enligt den lagen.

Vid prövning av en ansökan om tillstånd enligt denna balk som avser en kärnteknisk verksamhet ska prövningen inte omfatta frågor som prövas enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och strålskyddslagen (2018:396).

Första stycket gäller inte ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.

Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Betänkandets förslag

SSM:s förslag

3 b §

För en kärnteknisk anläggning ska visas att förlägningsplatsen har de förutsättningar som krävs med hänsyn till verksamhetens syfte, naturliga och demografiska förhållanden samt andra omständigheter som kan påverka säkerheten och strålskyddet.

En förlägningsplats för en kärnteknisk anläggning ska ha de förutsättningar som krävs med hänsyn till verksamhetens syfte, naturförhållanden och demografiska förhållanden samt andra omständigheter som kan påverka säkerheten och strålskyddet.

5 c §

Den som planerar att ansöka om tillstånd enligt 5 § för uppförande, innehav eller drift av en kärnteknisk anläggning, får hos den myndighet som regeringen bestämmer begära en förberedande dialog.

Den som planerar att ansöka om tillstånd enligt 5 § för uppförande, innehav eller drift av en kärnteknisk anläggning, får inleda en förberedande dialog om ansökningsprocessen med hos den myndighet som regeringen bestämmer begära.

*Betänkandets förslag**SSM:s förslag*

Den myndighet som regeringen bestämmer får begränsa omfattningen av dialogen utifrån vad som är ändamålsenligt i det enskilda fallet.

5 d §

Den som planerar för en ny kärnteknisk anläggning får hos den myndighet som regeringen bestämmer ansöka om förhandsbesked om förutsättningarna att uppfylla tillämpliga krav som följer av denna lag, strålskyddslagen (2018:396) och villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa.

Ett förhandsbesked får avse frågor om

1. förlägningsplatsens förutsättningar,
2. anläggningens konstruktion, eller
3. administrativa och personella resurser för uppförande eller drift av anläggningen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att begränsa vilka kärntekniska anläggningar som det ska vara möjligt att ansöka om förhandsbesked för.

Den som planerar en ny kärnteknisk anläggning får ansöka om förhandsbesked om anläggningens förenlighet med denna lag, strålskyddslagen (2018:396) och villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa såvitt det avser frågor om.

Ett förhandsbesked får avse frågor om

1. förlägningsplatsens förutsättningar,
2. anläggningens konstruktion, eller
3. administrativa och personella resurser för uppförande eller drift av anläggningen.

Frågor om förhandsbesked prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att begränsa vilka kärntekniska anläggningar som det ska vara möjligt att ansöka om förhandsbesked för om att förhandsbesked inte ska lämnas för vissa typer av kärntekniska anläggningar.

5 e §

Ett förhandsbesked som innebär att det finns förutsättningar att uppfylla tillämpliga krav enligt 5 d § första stycket är bindande vid en kommande prövning av tillstånd enligt 5 § om ansökan görs inom fem år från den dag då förhandsbeskedet vann laga kraft.

Förhandsbeskedet får förenas med villkor.

Ett förhandsbesked enligt 5 d § första stycket som innebär att det finns förutsättningar att uppfylla tillämpliga krav enligt 5 d § första stycket är bindande gällande vid en kommande prövning av en ansökan om tillstånd enligt 5 § denna lag, om ansökan görs inom fem år från den dagen för beslutet om förhandsbesked då förhandsbeskedet vann laga kraft.

5 f §

Ett förhandsbesked är inte bindande i en prövning enligt 5 § e om

1. en författningsändring påverkar den fråga som beskedet avser,
2. de förutsättningar som låg till grund för beskedet har ändrats i väsentlig mån,
3. nya ställningstaganden blir nödvändiga med hänsyn till säkerhet och strålskydd vid den fullständiga prövningen av tillståndsfrågan, eller

Ett förhandsbesked är inte bindande i en prövning enligt gällande trots 5 § e om inte i en prövning av en ansökan om tillstånd enligt denna lag i den del som

3. nya ställningstaganden blir nödvändiga med hänsyn till säkerhet och strålskydd eller kärnämneskontroll vid den fullständiga prövningen av tillståndsfrågan, eller

*Betänkandets förslag**SSM:s förslag*

4. förhandsbeskedet har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för ärendets avgörande.

5 g §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av en ansökan om förhandsbesked samt vilken information som ska framgå av ett förhandsbesked enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av en ansökan om förhandsbesked.

Regeringen får föreskriva om vad samt vilken information som ska framgå av ett förhandsbesked enligt denna lag.

5 h §

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas om inte prövningen avser en fråga om tillstånd som också provas enligt miljöbalken.

Vid prövning av ärenden enligt denna lag ska 2 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken tillämpas om ~~inte~~ prövningen avser en fråga om tillstånd till en kärnteknisk anläggning som också provas enligt miljöbalken.

5 n §

Ett tillstånd som omfattar uppförande av en kärnteknisk anläggning ger rätt att utan ytterligare godkännande enligt denna lag påbörja uppförandet av anläggningen.

~~Ett tillstånd som omfattar uppförande av en kärnteknisk anläggning ger rätt att utan ytterligare godkännande enligt denna lag påbörja uppförandet av anläggningen.~~

5 o §

Den myndighet som regeringen bestämmer ska pröva att de krav som följer av denna lag, strålskyddslagen (2018:396) och villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa är uppfyllda innan en tillståndshavare för en kärnteknisk anläggning får inleda

En tillståndshavare får inte inleda provdrift, rutinmässig drift eller avveckling förrän den myndighet som regeringen bestämmer har godkänt det. ska pröva att de krav som följer av denna lag, strålskyddslagen (2018:396) och villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa är uppfyllda innan en tillståndshavare för en kärnteknisk anläggning får inleda

1. provdrift
2. rutinmässig drift, eller
3. avveckling.

En ansökan om godkännande lämnas till den myndighet som regeringen bestämmer som, efter prövning av att förutsättningarna för att inleda ett nytt moment enligt första stycket 1–3 är uppfyllda, får godkänna att ett sådant moment inleds.

1. provdrift
2. rutinmässig drift, eller
3. avveckling.

Den myndighet som regeringen bestämmer prövar en ansökan om godkännande av provdrift, rutinmässig drift eller avveckling. lämnas till den myndighet som regeringen bestämmer som, efter prövning av att förutsättningarna för att inleda ett nytt moment enligt första stycket 1–3 är uppfyllda, får godkänna att ett sådant moment inleds.

*Betänkandets förslag**SSM:s förslag*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om innehållet i en ansökan enligt andra stycket.

13 §

Den som har tillstånd till kärnteknisk verksamhet ska

1. svara för kostnaderna för de åtgärder som avses i 10–12 §§, och
 2. se till att det finns en organisation för verksamheten med ekonomiska, administrativa och personella resurser som är tillräckliga för att kunna fullgöra
2. ha en organisation för verksamheten med ekonomiska resurser och se till att det finns en organisation för verksamheten med ekonomiska administrativa och personella resurser som är tillräckliga för att kunna fullgöra

- a) de åtgärder som avses i 10–12 §§,
 - b) åtgärder som följer av villkor som har beslutats eller föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag,
 - c) skyddsåtgärder i händelse av driftstörningar eller haverier i anläggningen, och
3. i fråga om entreprenörer som vidtar åtgärder på uppdrag av tillståndshavaren, och i fråga om sådana entreprenörers underentreprenörer, säkerställa att de har de personella resurser med lämpliga kvalifikationer och färdigheter som krävs för att tillståndshavaren ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

24 §

Beslut enligt denna lag som har fattats av den myndighet som regeringen bestämmer ska gälla omedelbart om inte annat bestäms.

Beslut enligt denna lag ~~som har fattats av den myndighet som regeringen bestämmer~~ gäller omedelbart om inte annat bestäms.

24 a §

En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga ett beslut om tillstånd till uppförande, innehav eller drift av kärntekniska anläggningar.

En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga ett beslut om tillstånd till uppförande, innehav eller drift av kärntekniska anläggningar samt beslut om förhandsbesked.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Äldre föreskrifter ska gälla för ärenden som har påbörjats före den 1 januari 2026 och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant ärende till dess ärendet är slutligt avgjort.

2. Äldre föreskrifter ska gälla för ärenden som har inletts före den 1 januari 2026 ~~och ärenden som avser överklagande av beslut i ett sådant ärende till dess ärendet är slutligt avgjort.~~

Förordningen (1983:14) om kärnteknisk verksamhet (1.6)*Betänkandets förslag**SSM:s förslag*

24 a §

Om en ansökan om tillstånd enligt 5 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet avser uppförande av en kärnkraftsreaktor, ska Strålsäkerhetsmyndigheten genomföra en inledande granskning för att bedöma om ansökan innehåller alla uppgifter som behövs för att en prövning ska kunna ske.

Om Strålsäkerhetsmyndigheten efter den inledande granskningen bedömer att ansökan saknar sådana uppgifter som avses i första stycket, ska myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid avhjälpa bristen.

Om sökanden inte följer föreläggandet får myndigheten avvisa ansökan.

~~Om en ansökan om tillstånd enligt 5 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet avser uppförande av en kärnkraftsreaktor, ska Strålsäkerhetsmyndigheten genomföra en inledande granskning för att bedöma om ansökan innehåller alla uppgifter som behövs för att en prövning ska kunna ske.~~

~~Om Strålsäkerhetsmyndigheten efter den inledande granskningen bedömer att ansökan saknar sådana uppgifter som avses i första stycket, ska myndigheten förelägga sökanden att inom viss tid avhjälpa bristen.~~

~~Om sökanden inte följer föreläggandet får myndigheten avvisa ansökan.~~

Förordningen (1983:14) om kärnteknisk verksamhet (1.7)*Nuvarande lydelse**SSM:s förslag*

3 a §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om att 6 kap. miljöbalken ska tillämpas i fråga om sådana ärenden om tillstånd som avses i 5 e § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om att 6 kap. miljöbalken ska tillämpas i fråga om sådana ärenden om tillstånd som avses i 5 k e § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

3 b §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i ett ärende om tillstånd som avses i 5 e § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet besluta att 6 kap. miljöbalken ska tillämpas.

Strålsäkerhetsmyndigheten får i ett ärende om tillstånd som avses i 5 k e § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet besluta att 6 kap. miljöbalken ska tillämpas.

*Betänkandets förslag**SSM:s förslag*

3 d §

En ansökan om tillstånd till uppförande, innehav eller drift av en kärnteknisk anläggning enligt 5 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska innehålla

1. en övergripande beskrivning av den tänkta förlägningsplatsen och dess förutsättningar för den sökta verksamheten avseende säkerhet och strålskydd,
2. en preliminär strålsäkerhetsrapport,
3. övergripande beskrivning av organisation, ledning och styrning för uppförande och drift,

~~En ansökan om tillstånd till uppförande, innehav eller drift av en kärnteknisk anläggning enligt 5 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska innehålla~~

- ~~1. en övergripande beskrivning av den tänkta förlägningsplatsen och dess förutsättningar för den sökta verksamheten avseende säkerhet och strålskydd,~~
- ~~2. en preliminär strålsäkerhetsrapport,~~
- ~~3. övergripande beskrivning av organisation, ledning och styrning för uppförande och drift,~~

Betänkandets förslag

4. övergripande beskrivning av hantering och slutförvaring av upp kommet avfall,

5. övergripande beskrivning av sökandens förutsättningar att uppfylla 13 § lagen om kärnteknisk verksamhet och åtaganden enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättnings vid radiologiska olyckor,

6. övergripande beskrivning av skyddet mot sabotage och olovlig befattnings med kärnämne eller kärnavfall,

7. övergripande beskrivning av beredskap och krishantering vid anläggningen,

8. övergripande beskrivning av förutsättningarna för kärnämneskontroll, och

9. övriga uppgifter som bedöms nödvändiga för att påvisa hur krav på säkerhet och strålskydd uppfylls.

SSM:s förslag

4. övergripande beskrivning av hantering och slutförvaring av upp kommet avfall,

5. övergripande beskrivning av sökandens förutsättningar att uppfylla 13 § lagen om kärnteknisk verksamhet och åtaganden enligt lagen (2010:950) om ansvar och ersättnings vid radiologiska olyckor,

6. övergripande beskrivning av skyddet mot sabotage och olovlig befattnings med kärnämne eller kärnavfall,

7. övergripande beskrivning av beredskap och krishantering vid anläggningen,

8. övergripande beskrivning av förutsättningarna för kärnämneskontroll, och

9. övriga uppgifter som bedöms nödvändiga för att påvisa hur krav på säkerhet och strålskydd uppfylls.

16 §

Strålsäkerhetsmyndigheten prövar frågor om tillstånd

1. enligt 5 § och 5 a första stycket 2 § samt villkor enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och denna förordning,

2. att transportera eller till Sverige föra in eller genom Sverige transitera kärnämnen eller kärnavfall, och

3. att föra ut kärnavfall från Sverige.

Trots första stycket ska regeringen pröva frågor om tillstånd att från ett land utanför Europeiska unionen till Sverige föra in

1. anrikat uran eller förening vari sådant uran ingår som innehåller mer än 20 procent av isotopen 235 eller 233,

2. anrikat uran eller förening vari sådant uran ingår som innehåller mer än 20 procent av isotopen 235 eller 233 om isotopen 235 eller 233 utgör mer än 5 kilogram,

3. mer än 5 kilogram plutonium i ren form eller ingående i förening, eller

4. använt kärnbränsle som innehåller mer än 20 kilogram uran.

[...]

1. anrikat uran eller förening vari sådant uran ingår som innehåller mer än 20 procent av isotopen 235 eller 233,

12. anrikat uran eller förening vari sådant uran ingår som innehåller mer än 20 procent av isotopen 235 eller 233 om isotopen 235 eller 233 utgör mer än 5 kilogram,

23. mer än 5 kilogram plutonium i ren form eller ingående i förening, eller

34. använt kärnbränsle som innehåller mer än 20 kilogram uran.

[...]

19 §

Strålsäkerhetsmyndigheten ska utföra de uppgifter om transport av använt kärnbränsle eller kärnavfall till eller genom Sverige som ges in av en behörig myndighet i ett annat land inom Europeiska atomenergigemenskapen i enlighet med rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och

Strålsäkerhetsmyndigheten ska utföra de uppgifter samt ta emot och pröva sådana ansökningar om transport av använt kärnbränsle eller kärnavfall till eller genom Sverige som ges in av en behörig myndighet i ett annat land inom Europeiska atomenergigemenskapen i enlighet med rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll

Betänkandets förslag

använt kärnbränsle. Myndigheten ska följa de tidsfrister som anges i artiklarna 8 och 9 i direktivet. Om myndigheten inte har svarat inom den tid som anges i artikel 9.1, ska myndigheten anses ha lämnat sitt medgivande till transporten.

SSM:s förslag

av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Myndigheten ska följa de tidsfrister som anges i artiklarna 8 och 9 i direktivet. Om myndigheten inte har svarat inom den tid som anges i artikel 9.1, ska myndigheten anses ha lämnat sitt medgivande till transporten.

Förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten

*Betänkandets förslag**SSM:s förslag*

3 §

I denna förordning avses med

provdrift: idrifttagning av en anläggning genom att kärnämne eller kärnavfall tillförs anläggningen och nödvändig funktionsprovning och andra tester genomförs inför övergång till rutinmässig drift,

rutinmässig drift: drift av den verksamhet som en anläggning är avsedd för,

avveckling: nedmontering och rivning av en anläggning samt omhändertagande av det kärnämne och det kärnavfall som finns på förläggningsplatsen efter att rutinmässig drift har upphört och inte kommer att återupptas,

[...]

~~provdrift: idrifttagning av en anläggning genom att kärnämne eller kärnavfall tillförs anläggningen och nödvändig funktionsprovning och andra tester genomförs inför övergång till rutinmässig drift,~~

~~rutinmässig drift: drift av den verksamhet som en anläggning är avsedd för,~~

~~avveckling: nedmontering och rivning av en anläggning samt omhändertagande av det kärnämne och det kärnavfall som finns på förläggningsplatsen efter att rutinmässig drift har upphört och inte kommer att återupptas,~~

~~[...]~~